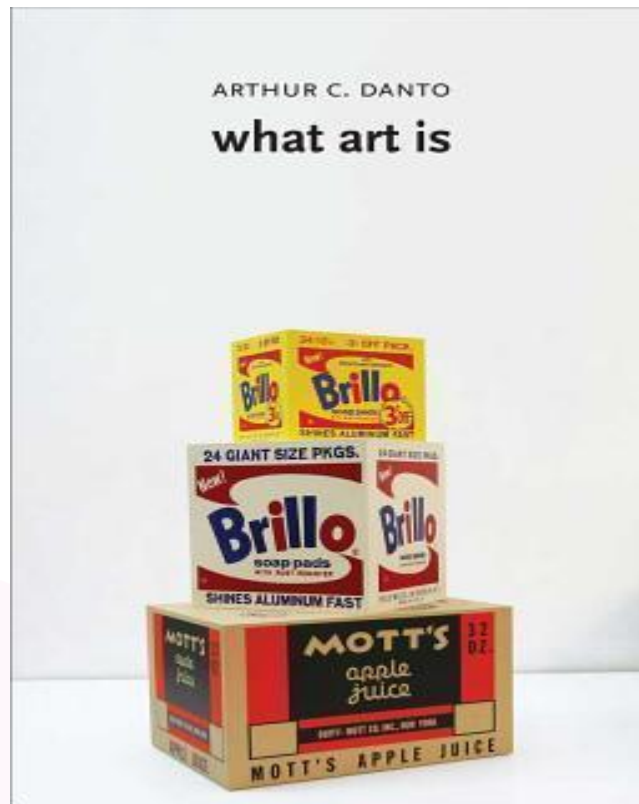

Ένα Εργαστήριο Τέχνης με τον Ντάντο

Πηγή: <https://www.goodreads.com/book/show/16073211-what-art-is>

Η ιστορία διαδραματίζεται σε ένα εργαστήριο τέχνης σε ένα σχολείο δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης τη δεκαετία του 1980. Ο κριτικός τέχνης και φιλόσοφος Άρθουρ Κ. Ντάντο βρίσκεται εκεί για να συζητήσει με τους μαθητές και να απαντήσει σε κάποια φιλοσοφικά ερωτήματα σχετικά με την τέχνη. Τρεις μαθητές, ο φιλόσοφος και ο καθηγητής παίρνουν μέρος στη συζήτηση. Οι μαθητές χωρίζονται σε ομάδες των τεσσάρων ατόμων και κάθονται σε τραπέζια εργασίας λόγω της φύσης του μαθήματος της τέχνης, έχοντας μπροστά τους εργαλεία ζωγραφικής.

Δασκάλα: Παρακαλώ καθίστε στην ομάδα σας. Σύντομα θα συναντήσουμε τον σημερινό καλεσμένο και θα συζητήσουμε μαζί του για την τέχνη.

Τα παιδιά κοιτούσαν ήδη τον ξένο με περιέργεια και μεγάλες προσδοκίες.

Δασκάλα: Ο καλεσμένος μας ονομάζεται Άρθουρ Ντάντο και είναι ευρέως γνωστός, τόσο ως Φιλόσοφος όσο και ως κριτικός τέχνης. Του αρέσει η τέχνη της χαρακτηριστικής. Επί του παρόντος, αρθρογραφεί ως κριτικός τέχνης για το περιοδικό "The Nation". Ό,τι θέλετε να μάθετε, θα το μάθετε μέσα από τη συζήτηση μαζί του. Μπορείτε να τον ρωτήσετε ό,τι θέλετε. Η συζήτηση θα είναι ανοιχτή.

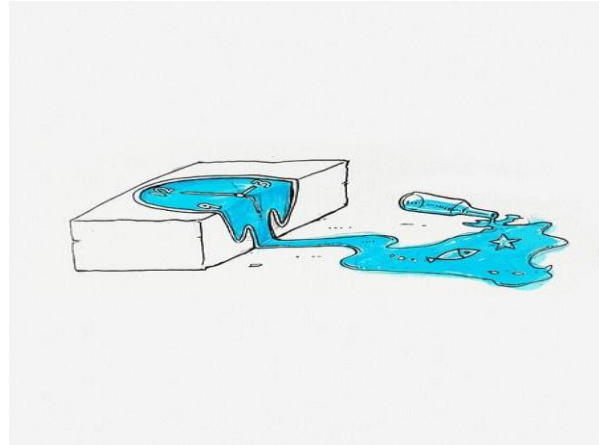
Φιλόσοφος: Είμαι χαρούμενος που βρίσκομαι εδώ μαζί σας σήμερα και νομίζω ότι θα έχουμε έναν πολύ δημιουργικό διάλογο. Πείτε μου, σας αρέσει να ζωγραφίζετε;

Το χέρι μιας μαθήτριας που συνήθως ήταν η πιο θαρραλέα και παρορμητική στην τάξη φάνηκε αμέσως να σηκώνεται ανάμεσα στο κοινό.

Μαρία: Ζωγραφίζω από μικρή. Οι πρώτες μου ζωγραφιές ήταν πολύ παιδικές. Καθώς μεγαλώνω, χρησιμοποιώ πιο σύνθετα σχέδια.

Φιλόσοφος: Αυτό είναι πολύ φυσικό. Καθώς οι άνθρωποι εξελίσσονται, έτσι εξελίσσεται και η τέχνη τους.

Πέτρος: Αυτό που δεν καταλαβαίνω είναι ο παράξενος τρόπος που ζωγραφίζουν ορισμένοι καλλιτέχνες. Στο προηγούμενο μάθημά μας, για παράδειγμα, μάθαμε για τον υπερρεαλισμό. Δέντρα με χέρια, ελέφαντες με μακριά λεπτά πόδια και εκείνο το μακρύ μουστάκι του ίδιου του Νταλί. Πάντα με προβληματίζει ο τρόπος με τον οποίο οι υπερρεαλιστές ζωγράφοι απεικονίζουν την πραγματικότητα.

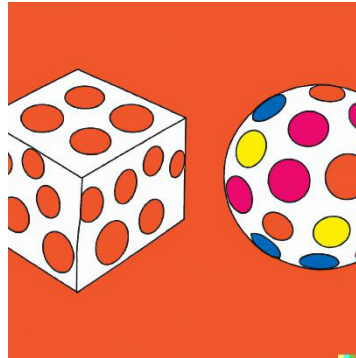
Πηγή: <https://pixabay.com/el/images/search/dali/>

Φιλόσοφος: Λοιπόν, αυτό μπορεί να εξηγηθεί. Είναι γνωστό ότι οι υπερρεαλιστές, βυθίζονται στα βάθη του ασυνείδητου και ανασύρουν εικόνες χωρίς τη λογοκρισία της λογικής. Καταγράφουν το παράξενο, το παράδοξο ή το αδύνατο, με μια φωτογραφικά ρεαλιστική ζωγραφική που δεν μπορεί να παρερμηνευτεί, ενώ ταυτόχρονα προβάλλουν αυτό που βρίσκεται πέρα και έξω από το πραγματικό.

Αναστασία: Είναι λοιπόν σαν να λέμε πιο απλά ότι ταυτίζουν το όνειρο με την πραγματικότητα;

Φιλόσοφος: Ναι! Όντως για τους υπερρεαλιστές δεν υπάρχει αντίθεση μεταξύ ονείρου και πραγματικότητας.

Μαρία: Και τι γίνεται με τις κουκκίδες της Yayoi Kusama; Έχουμε επίσης μια εργασία σχετικά με αυτή την τεχνική που χρησιμοποίησε η καλλιτέχνης.

«Ένας κύβος και μια σφαίρα στο στυλ των κουκκίδων της Yayoi Kusama» διαθέσιμη στο

<https://labs.openai.com/s/HmUkQkFh1A0cp4OtkLbd1MgK>

Φιλόσοφος: Ενδιαφέρον! Σύμφωνα με αυτήν την καλλιτέχνη, το σύμπαν αποτελείται από κουκκίδες. Ας δούμε το θέμα πιο πρακτικά. Πάρτε το χαρτόνι μπροστά σας και τις νερομπογιές και δημιουργήστε τελείες με όποιο τρόπο θέλετε με το δάχτυλό σας, με πινέλο, με στένσιλ και με πλαστελίνη με στόχο να εξοικειωθείτε με αυτή την τεχνική.

Οι μαθητές αρχίζουν να δημιουργούν κουκκίδες με βάση τις οδηγίες του κ. Ντάντο.

Αναστασία: Νομίζω ότι μπορούμε επίσης να δημιουργήσουμε σχήματα ή εικόνες με αυτές τις κουκκίδες.

Φιλόσοφος: Φίλη μου, ως καλλιτέχνης είσαι ελεύθερη να χρησιμοποιήσεις όποια τεχνική θέλεις, όποιο υλικό θέλεις, και όποιο σχέδιο θέλεις.

Πέτρος: Από αυτά που λέμε, φαίνεται ότι στο μέλλον θα έχουμε περισσότερες εκπλήξεις όσον αφορά τη μορφή και τα υλικά που χρησιμοποιούν οι καλλιτέχνες.

Φιλόσοφος: Αυτό ακριβώς μας επιβεβαιώνει ο Άντι Γουόρχολ, με το έργο του «Κουτιά Brillo» (“Brillo Boxes”). Το συγκεκριμένο έργο, το οποίο παρουσιάστηκε ως ένα από τα εκθέματα της Stable Gallery στη Νέα Υόρκη, αποτελείται από στοιβαγμένα χαρτόκουτα Brillo, τα οποία χρησιμοποιούνταν για τη διανομή σαπουνιού, δημιουργώντας έτσι έναν

πύργο. Είστε περίεργοι να μάθετε περισσότερα; Γνωρίζετε αυτόν τον καλλιτέχνη και το κίνημά του;

Δασκάλα: Να σας θυμίσω, παιδιά, ότι στο διάδρομο έξω από το εργαστήριό μας υπάρχει επίσης ένας πίνακας του Άντι Γουόρχολ, ο οποίος απεικονίζει δύο κονσέρβες Campbell's.

Αναστασία: Αμφιβάλλω αν αυτό είναι τέχνη, εφόσον χρησιμοποιεί καθημερινά αντικείμενα.

Φιλόσοφος: Αναρωτήθηκα ακριβώς το ίδιο, μικροί μου Φιλόσοφοι, όταν είδα την έκθεση Brillo Boxes πριν από αρκετά χρόνια. Εάν θα έπρεπε δηλαδή να την κατατάξουμε στην τέχνη, αφού τα κουτιά είναι απλά καθημερινά αντικείμενα χωρίς κανένα ιδιαίτερο ίχνος τέχνης.

Δασκάλα: Εδώ ακριβώς τίθεται το ερώτημα ποιος αποφασίζει αν κάτι είναι έργο τέχνης.

Πέτρος: Το δίκαιο είναι να αποφασίζει η πλειοψηφία για σημαντικά ζητήματα. Τουλάχιστον σε αυτό έχουμε καταλήξει στην μάθημα της Πολιτικής Αγωγής.

Φιλόσοφος: Είμαστε στο σωστό δρόμο. Το κοινό θα αποφασίσει. Αυτός είναι ο παράγοντας που θα αξιολογήσει το έργο.

Αναστασία: Δηλαδή, για να χαρακτηριστούν τα «κουτιά Brillo» ως τέχνη, θα πρέπει να γίνουν αποδεκτά από την πλειονότητα όλου του κόσμου.

Φιλόσοφος: Ακριβώς! Αν το κοινό αποδέχεται το έργο ως έργο τέχνης, τότε ναι, μπορεί να χαρακτηριστεί ως τέχνη.

Μαρία: Και το κοινό αποδέχτηκε αμέσως τα «κουτιά Brillo»;

Φιλόσοφος: Φυσικά και όχι! Δεν έγιναν αμέσως αποδεκτά, υπήρχαν διαφωνίες σχετικά με το αν θα μπορούσαν να χαρακτηριστούν ως τέχνη.

Μαρία: Αν κατάλαβα σωστά, ο καλλιτέχνης δημιουργεί το έργο και το κοινό δημιουργεί τη θεωρία για το τι είναι έργο τέχνης.

Φιλόσοφος: Ναι! Φυσικά. Ταυτόχρονα οι καλλιτέχνες θέτουν φιλοσοφικά θέματα και ερωτήματα που θα ήθελαν να λύσουν με την τέχνη τους. Γι' αυτό και το έργο τέχνης αναφέρεται πάντα σε κάτι και έχει από μόνο του ένα νόημα.

Πέτρος: Και πώς θα κατανοήσει το κοινό το νόημα; Πολλές φορές μέσα στην τάξη, ή και έξω από αυτήν, αναρωτιόμαστε για το νόημα των πραγμάτων. Είναι σύνηθες να αναρωτιόμαστε ποιο είναι το νόημα κάποιου πράγματος ή ότι δεν βγάζει νόημα.

Φιλόσοφος: Προκειμένου οι άνθρωποι να κατανοήσουν το νόημα, ο καλλιτέχνης πρέπει πρώτα να βρει έναν έξυπνο τρόπο να παρουσιάσει το έργο του.

Δασκάλα: Για παράδειγμα, αγαπητά μου παιδιά, θα μπορούσατε να βάλετε έναν τίτλο ή ένα σύμβολο ή χρωματικούς συνδυασμούς.

Φιλόσοφος: Θα μπορούσαν επίσης να χρησιμοποιήσουν μοτίβα ή επαναλήψεις.

Μαρία: Είναι προφανές! Οι καλλιτέχνες είναι πλέον σε θέση να δημιουργήσουν τη δική τους τέχνη χωρίς περιορισμούς.

Φιλόσοφος: Ας επιστρέψουμε στην πράξη για να το καταλάβουμε καλύτερα. Θα σας ζητούσα να γυρίσετε το χαρτόνι σας και από την άσπρη πλευρά και να προσπαθήσετε να συνθέσετε ένα έργο χρησιμοποιώντας διαφορετικά υλικά, για παράδειγμα χαρτί, συνδετήρες, πλαστελίνη. Με άλλα λόγια, μπορείτε να δημιουργήσετε ό,τι θέλετε ελεύθερα χωρίς περιορισμούς.

Αναστασία: Σε ποιο θέμα?

Φιλόσοφος: Πολύ καλή ερώτηση. Προσέξτε τη μορφή, το νόημα, και το περιεχόμενο. Επιλέξτε πρώτα τα υλικά. Επιλέξτε επίσης το περιεχόμενο και το νόημα που θέλετε να μεταφέρετε, διότι το έργο σας πρέπει να αναφέρεται σε κάτι.

Πέτρος: Έχουμε δει επίσης και άδειους πίνακες.

Φιλόσοφος: Ακόμα και αυτό το κενό μπορεί να έχει νόημα.

Αναστασία: Ναι! Αλλά το νόημα δεν είναι πάντα προφανές.

Φιλόσοφος: Έχεις απόλυτο δίκιο. Για παράδειγμα, ένας πίνακας που απεικονίζει ένα άλογο μπορεί να μην αναφέρεται σε άλογα, αλλά σε βασιλικά δικαιώματα ή στη φύση ή σε πλήθος άλλων πραγμάτων.

Μαρία: Νομίζω ότι ο παρατηρητής θα χρειαστεί κάποια βοήθεια για να το καταλάβει αυτό. Στην τάξη, όταν δεν καταλαβαίνουμε αμέσως κάτι, η δασκάλα μας το εξηγεί. Οι δάσκαλοι προσπαθούν να μας κατευθύνουν.

Φιλόσοφος: Ναι, αυτό μπορεί να γίνει με τον τίτλο ή με τη γενική ατμόσφαιρα που δημιουργεί το έργο. Για παράδειγμα, αν δείτε έναν πίνακα με σχέδια για υπολογιστές, το πιθανότερο είναι να αναφέρεται στην τρέχουσα τεχνολογική εποχή και τα προβλήματα της ή τα θετικά της αποτελέσματα.

Μαρία: Είναι όντως τόσο εύκολο;

Φιλόσοφος: Όχι, αλλά αυτή είναι και η ομορφιά της τέχνης, ότι το νόημα μπορεί να είναι κρυμμένο και να μην είναι πάντα τόσο ορατό.

Μαρία: Έχω την εντύπωση ότι πρέπει να μελετήσουμε την ιστορία, τη φιλοσοφία και την ιστορία της τέχνης για να τα καταλάβουμε όλα αυτά.

Φιλόσοφος: Λοιπόν, ορίστε! Για να κατανοήσετε την πρόθεση ενός καλλιτέχνη, πρέπει να είστε εξοικειωμένοι με την τέχνη του. Αυτό που έχει σημασία, όπως λέμε, είναι το πλαίσιο μέσα στο οποίο υπάρχει το έργο τέχνης. Και θα πρέπει επίσης να θυμόμαστε ότι η πρόθεση του καλλιτέχνη σχετίζεται με την εποχή του.